

CSOMÁD

Településképi Arculati Kézikönyv
2017.

Tartalomjegyzék

1. Köszöntő	3.
2. Csomád bemutatása	4.
3. Örökségünk	7.
4. Településképi szempontból meghatározó területek Csomádon	16.
Történeti településrész	18.
Átalakuló, új településrészek	19.
Zárt sorú beépítésű településrész	21.
Lestyina	22.
Külterület	23.
5. Ajánlások Építészeti útmutató	24.
Történeti településrész	24.
Átalakuló, új településrészek	27.
Lestyina	31.
Külterület	34.
6. Jó példák Épületek, építészeti részletek	35.
7. Jó példák Sajátos építményszíntípusok	55.

Köszöntő

Kedves Csomádi Polgárok!

Csomád Településképi Arculati Kézikönyvét tartják kezükben, melyet 2017. nyarán a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény által előírt módon közösen alkottunk meg mi, Csomádon élők.

Mind a lakóházak, mind a tágabb értelemben vett lakókörnyezetünk, a településünk képének minősége, értékei nagymértékben hozzájárulnak életünk minőségéhez. A kézikönyv célja, hogy saját magunknak és leendő honfitársainknak iránymutatásul szolgáljon a jövőbeni építkezésekhez – oly módon, hogy községünk általunk nagyra becsült természeti, építészeti és településképi értékeit méltó módon megőrizzük magunk, és utódaink számára.

E kötet az elmúlt időszakban ezekért a célokért tett közös erőfeszítésünk eredménye. Szeretném megköszönni az arculati kézikönyv összeállításában véleményükkel, javaslatukkal közreműködő polgárok, civil szervezetek, szakemberek munkáját.

Fogadják szeretettel Csomád Településképi Arculati Kézikönyvét. Tegyük ezt annak tudatában, hogy nem egy lezárt művet, hanem a jövőben is szabadon megújítható, bővíthető dokumentumot tartanak a kezükben.

Klement János
polgármester

Csomád bemutatása

... Csomádra szeretnék költözni, és olyan házat szeretnék, ami illik ide. De mit jelent csomádinak lenni? –

Községünk lakóinak száma jelenleg meghaladja az 1600 főt és további emelkedő tendenciát mutat. A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes körű. Az óvodai nevelés, iskolai oktatás, az egészségügyi ellátás szervezett. A Művelődési ház és a Könyvtár mellett a sportélet is jelentős.

Csomád fekvése gyönyörű! Árpád-kori domborzatáról írták: „...a gödöllői dombvidék északnyugati szélén emelkedő 260-270 m magas dombok (Oldal-hegy, Magas-hegy, Hátsó-hegy) lábánál 200-210 m közötti magasságú, hosszan elnyúló homokdombok alkotják.

A belterülettől nyugatra elterülő két sekély vizű, időszakos vízfolyás a Sződrákosi-patakba torkollik. A határ nagyobb része szántóföld, a magasabb dombokon akác- és kisebb tölgyerdők, a falutól nyugatra, északra szőlők találhatók.” (Gyórfi György: Az Árpádkori Magyarország történeti földrajza) Különleges módon a fenti táji jellemzők ma is változatlan erővel élnek és pusztulás, elnéptelenedés, betelepítés és betelepülés, beépülés után a Pesti síkság keleti oldalán fekvő település jelenlegi képe szinte tökéletesen leírható az előbb idézett hangulattal.

Dimbes-dombos tájon, a völgyben lévő, hagyományos karakterét többékevésbé őrző településközponttal, és a dombokra felkúszó, régebbi, és újabb településrészekkel simul a tájba Csomád. Az eltérő karakterű településrészeken más és más építészet jelenik meg, az egymásra figyelő házak sokasága azonban békésen megfér egymással. Természetes dolog, hogy nálunk is vannak olyan házak, amelyek kevésbé tartják tiszteletben környezetüket, nem igazán passzolnak a településképbe. Ilyen épületek általában akkor születnek, amikor építtetőik mindenképpen szeretnék megkülönböztetni magukat környezetüktől. Érthető, ha a sokszor túlgondolt, bonyolult formákból vagy össze nem illő anyagokból összerakott, vagy túlzó méretű házak előtt fejcsóválva sétálnak el a helyiek.

Csomádon a Kossuth Lajos út, mint a település főutcája és a vele párhuzamosan futó Esztergály utca hangulata hasonló: hosszúkás, szalagszerű telkeken sűrűn egymás mellett állnak a lakóházak. Az épületeket rendre az ÉNY-i telekhatárra szorítva építették, így remek, DK-i tájolású oldalkertre nyílhattak a házak ablakai, tornácai. A legutóbbi időszakokban két területen, a Főt felőli új, déli telepen, illetve a temetőtől induló Napsugár utca mentén a telkeket úgy alakította ki a település, hogy nem csak telekhatárra szorított, hanem úgynevezett „szabadon álló” beépítés is megvalósítható.

Örökségünk

A későbarokk stílusú evangélikus templom 1783-84 között, a tornya 1799-1800 között épült. Főoltára klasszicista stílusú. A Templom utca és a Kossuth Lajos út találkozásánál áll. Különösen a Templom utca felől érkező varázslatos képet nyújt a házak, az út és a templom együtt.

Az utcakép a Kossuth Lajos úton rendezett, követhető. Az út felé elsősorban oromfallal néznek a lakóházak.

A hátsókertek képe legalább annyira jellemző, mint az utcafrontoké: az egyre keskenyebb épületek tetői sűrű, élő csoportot mutatnak. Változatos, izgalmas, szép.

Ugyancsak a Kossuth Lajos úton áll ez a ház. A viszonylag szűkös oldalkert a patak völgye felé kinyílik, festői, jó tájolású kertet kínál a tulajdonosnak.

A Kossuth Lajos út egyik legrégebbi háza, egyszerű, funkcionális, mégis gyönyörű. Különösen szép a még faoszlopos tornácra vezető bejárat ajtó.

Különleges a település északnyugati részén, a sportpálya után épült sorházas telep. A szokásosnál sűrűbb beépítés látványos, izgalmas része Csomád városképének, lakóközössége összetartó. Kissé magasabbak az épületek, mint az átlag, majdnem igazi emelet is van, de a sok hasonló szomszéd, miatt épp így lett arányos az épületcsoport.

A II. Világháborút megelőző időszak négyzetes, sátoztetős háza is szép számmal előfordulnak. Az egyszerű épülettömeg és a dús udvari növényzet jellegzetes képpé formálja őket.

A csomádi házak nagy többségének tetőgerince merőleges az utcára, mégis van néhány jellegzetes ház – főként a Kossuth Lajos út és Esztergály utca keleti összefonódásánál lévő kanyargós szakaszon – amely az utcával párhuzamos tetőgerincű épületszárnyal áll az utca felé. Ez a beforduló utcai rövid szárny szintén figyelemreméltó megoldása az út – közterület – és ház – magánterület – viszonyának.

A falumúzeum egy jellegzetes, még vályogfallal, fatornáccal épült lakóházban valósult meg. Az épület világító, fehér falain és „csomádi kék” ablakkeretein, oszlopain, oromdeszkáin kívül érdemes megfigyelni az a finom elfordulást, ahogyan a ház az útkanyarulatot befogadja.

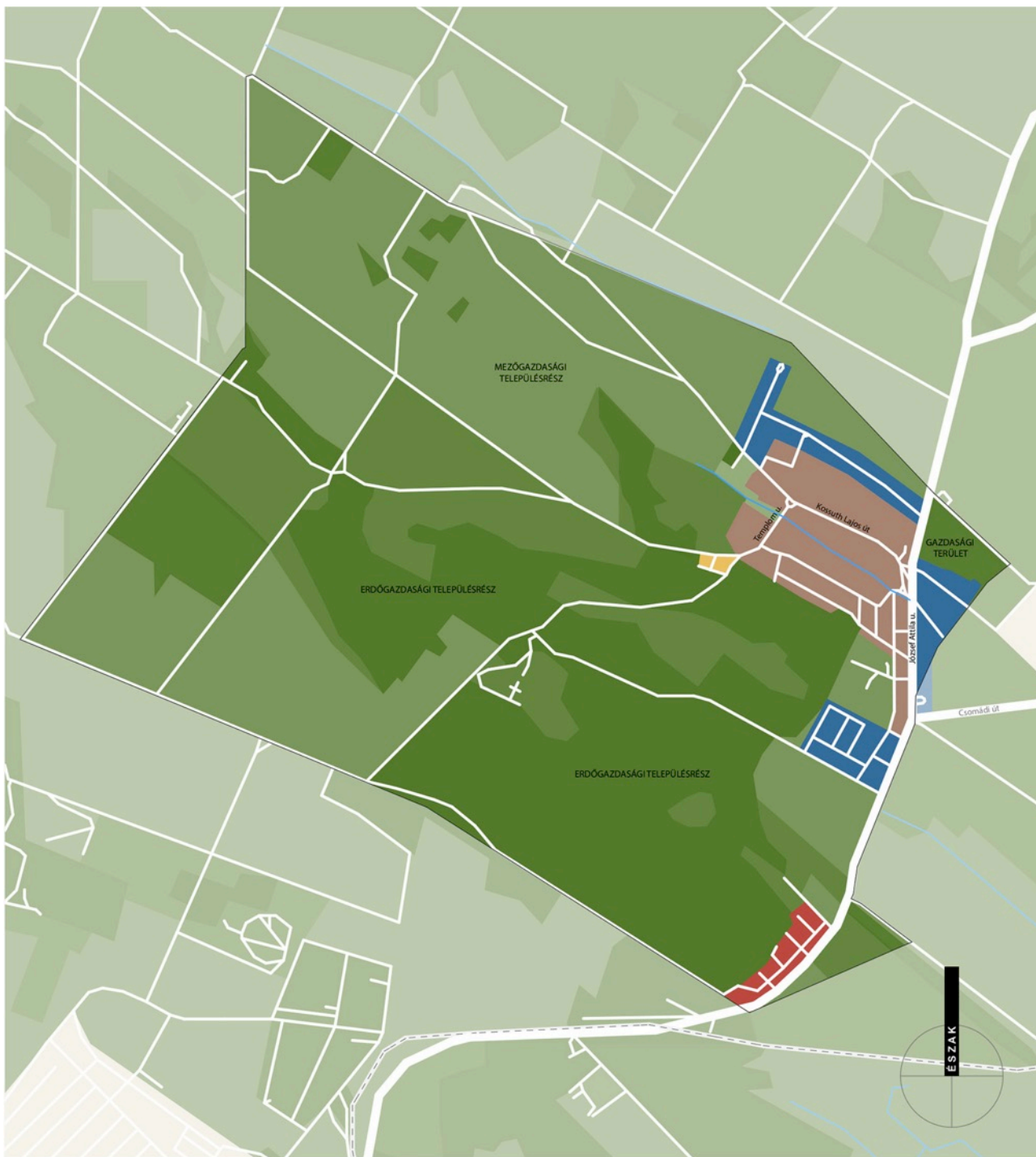
Az evangélikus templom felé futó Templom utca gyöngyszeme a következő kis lakóház. Téglaburkolattal díszített utcai oromfala barátságos, elegáns, igényes. A tornácot vakolt téglapillérek szegélyezik. Szép az oromfal-tető arány, nyugodt az ablakok helyzete.

Csomádót észak felől ez a festői látvány határolja: lankás dombokon a természet és a földművelés együtt él.

Településképi szempontból meghatározó területek Csomádon

Eltérő településrészek lehatárolása

- Külterület
- Történeti településrész
- Zárt sorú beépítésű terület
- Átalakuló új településrész
- Lestyina

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ

A történeti településrészen, ahol a történetileg kialakult, oldalhatáron álló beépítést javasolt alkalmazni, az utcára merőleges tetőgerinc és a közvetlen környezetben jellemző tetőhajlásszög alkalmazása ajánlott. Ez jellemzően 25-35 fok közötti. Ezen tetőforma alkalmazásával nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, illetve gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre esetlegesen épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni.

A településkép egységességét segít megőrizni, ha a ház oromzattal fordul az utca felé és nem kontyolt tetővel. Utcával párhuzamos gerincű utcai szárnyat csak ott érdemes építeni, ahol a környező épületek már ilyenek. Keresztbe beforduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsókertre. A kertes házak elengedhetetlen kelléke a megfelelő méretű tároló. A telkünk rendben tartása könnyebb, ha a tárolók, kiegészítő épületrészek a főépülettel összhangban, azzal együtt tervezve alakulnak ki. Ugyanez igaz a kerítésekre. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést tervezni, építeni. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő.

Az oldalsó és hátsó kerítések rejtettebbek, mégis érdemes átgondolni anyagukat,

zártságukat. A nyitottabb, átlátszóbb kerítés nem csak a jószomszédi kapcsolatokat segíti, de naposabb, levegősebb lesz a kertünk és szabadon élvezhetjük a csomádi dombos táj egybefüggő látványát.

ÁTALAKULÓ, ÚJ TELEPÜLÉSRÉSZ

A területen régi, esetleg összevont vagy újonnan kialakított telkeken jellemzően szabadon álló beépítést javasolt alkalmazni. Az utcára merőleges fő-tetőgerinc itt is jó megoldás. A tető hajlásszögének 25-35 fok közöttit érdemes választani. Így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni.

A településkép egységességét segít megőrizni, ha a ház oromzattal fordul az utca felé és nem kontyolt tetővel. Keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsókertre. A kertes házak elengedhetetlen kelléke a megfelelő méretű tároló. A telkünk rendben tartása könnyebb, ha a tárolók, kiegészítő épületrészek a főépülettel összhangban, azzal együtt tervezve alakulnak ki.

Ugyanez igaz a kerítésekre. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést tervezni, építeni. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő.

Az oldalsó és hátsó kerítések rejtettebbek, mégis érdemes átgondolni anyagukat, zártságukat. A nyitottabb, átlátszóbb kerítés nem csak a jószomszédi kapcsolatokat segíti, de naposabb, levegősebb lesz a kertünk és szabadon élvezhetjük a csomádi dombos táj egybefüggő látványát.

A szabadonálló beépítés előnye, hogy a házunkat minden oldalról a saját kertünk veszi körül, így minden irányba szabad ablakot nyitni. Élünk vele, nyissunk megfelelő méretű ablakokat a kertünkre! Ne habozunk teraszokat építeni, azokra széles teraszajtókat nyitni. A hagyományos tornác élményét ennél a beépítésnél fedett terasz formájában idézhetjük meg. Ez az átmeneti, „félíg kint-félíg bent” tér kiválóan használható az év szinte minden szakában.

Lehetőségeinkhez mértén alkalmazzunk nagy ablakfelületeket, a világos, jól szellőztethető lakás egészséges, jó hangulatú, friss. A fedett terasz itt is segítségünkre van: nyáron árnyékolja a tűző napot, télen viszont beengedi a laposabban érkező napsugarakat. Tetőtérbeépítés alkalmazása esetén fokozottan ügyeljünk a tetőfelületeink megfelelő hőszigetelésére, ablakaink fokozott árnyékolására. A leghatékonyabb napvédelmet lombos fáinktól várhatjuk, okos telepítéssel nem csak hangulatos lesz a kertünk, de megvédjük falainkat, ablakainkat, tetőfelületünket a nyári túlmelegedéstől.

ZÁRTSORÚ BEÉPÍTÉSŰ TELEPÜLÉSRSZ

A már említett zárt sorú telep Csomád különlegessége. Kis területen található, de jellegében nagyon eltérő képet mutat a másik két települési karakterhez képest. Az épületek mind tömegformálásukban, mind anyaghasználatukban egységes képet mutatnak, modern stílust idézve.

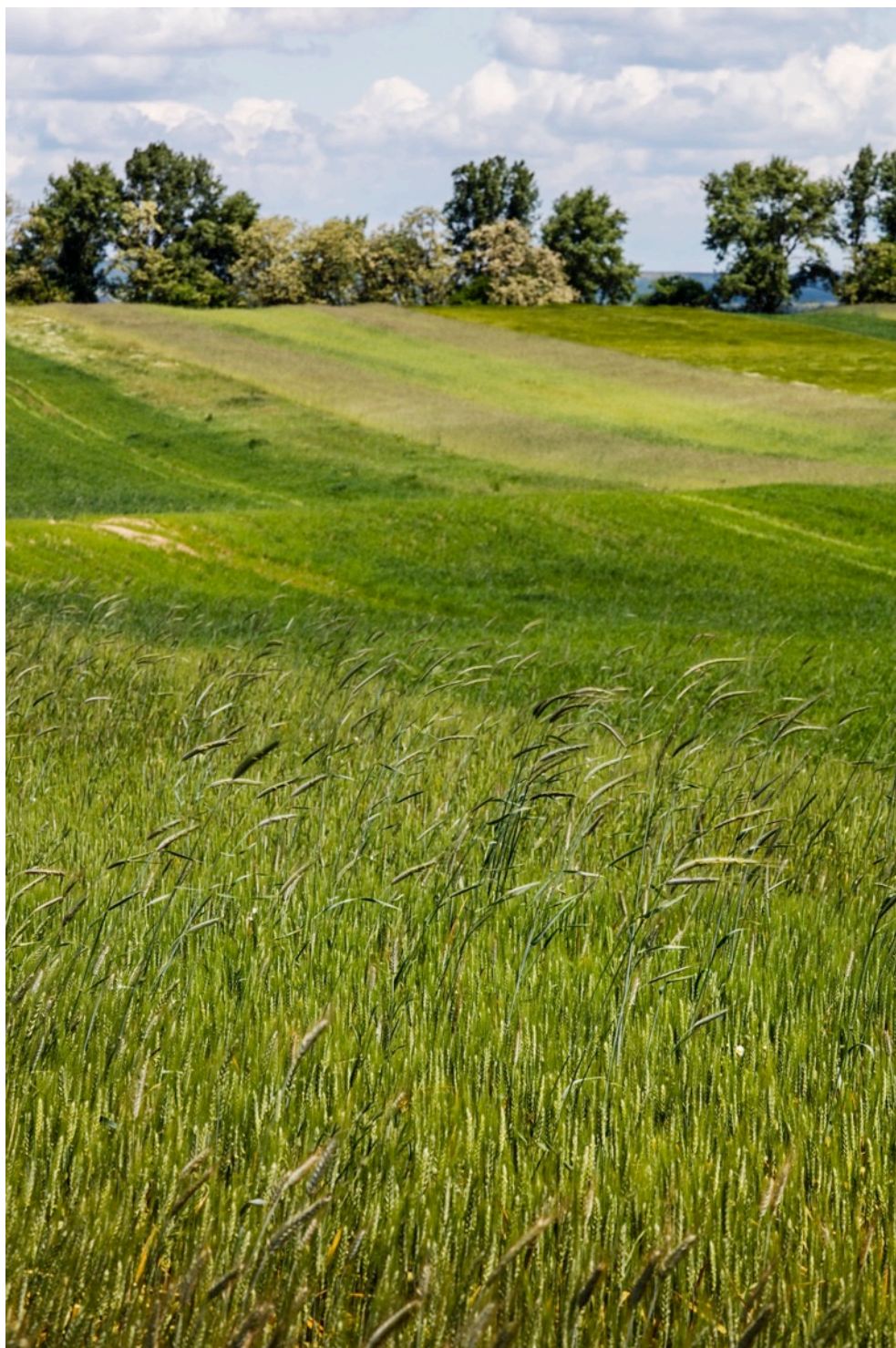
LESTYINA

Csomádnak ezen a településrészén üdülő és lakóépületek egyaránt megtalálhatóak. A használatnak ezt a kettősségét tükrözik maguk az épületek és a hozzájuk tartozó kertek is. Bár a családi házak méreteikben és alkalmazott anyagaikban is eltérnek a hétvégi házaktól, mégis megfigyelhető az épületek egymáshoz való igazodásának igénye. A településrész utcáit végigjárva észrevehető, hogy az emberek figyelnek egymásra. A kertek kialakítása a kettős funkcióból eredően vegyes: zöldséges-, gyümölcsös kert, ill. díszkert. Dús növényzet jellemző az előkertekben és az utcákban is.

KÜLTERÜLET

Csomád beépítésre nem szánt területei elsősorban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és sport-/rekreációs célú területek. A telekstruktúra nagytelkes jellegű, a gazdasági célú épületek szabadonálló módon kerültek elhelyezésre.

Ajánlások | Történeti településrész

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant.

A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük.

Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

MAGASSÁG

Csomád történeti településrészén a családi házak magassága közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal javasolt épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Csomád történeti településrészének utcaképezébe.

KERTEK, NÖVÉNYZET

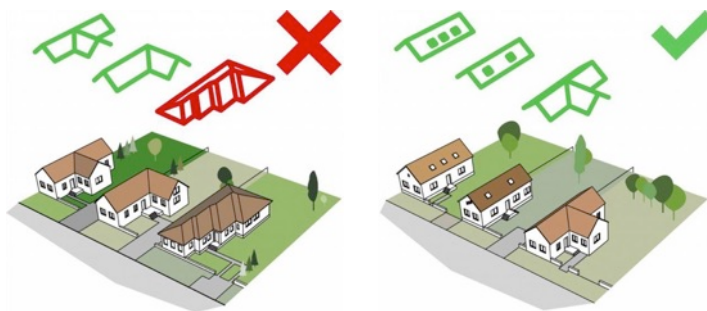
Új kertek kialakításánál figyeljük meg az itt honos növényeket, és lehetőség szerint elsősorban ezekből válaszunk. Törekedjünk arra, hogy a meglévő, egészséges fás szárú növényállományt megőrizzük telkünkön.

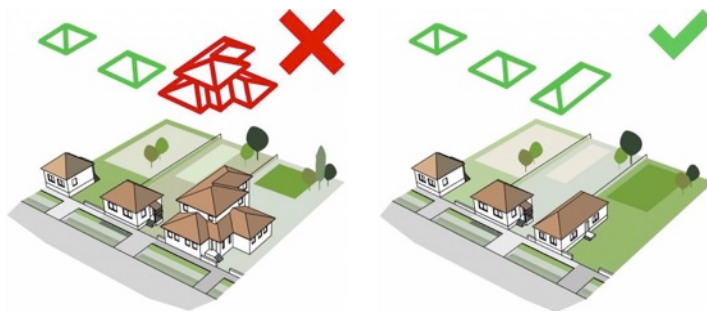
TETŐFORMA

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével lehet illeszkedni.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

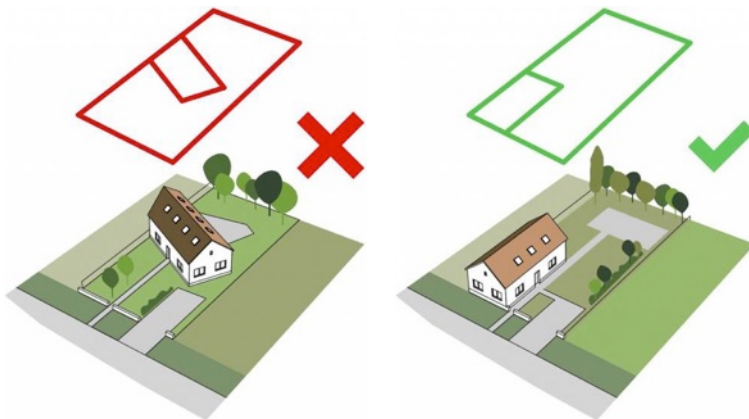

TELEPÍTÉS

A történeti településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű.

A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt.

A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

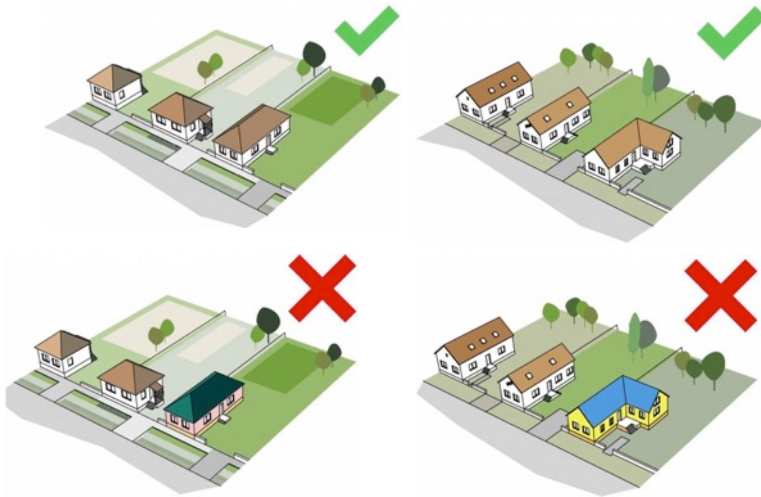

SZÍNEK

Csomád történeti településrészének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag és színhasználat. Igyekezzünk természetes, anyagszerű színeket alkalmazni.

Csomád történeti településrészén a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott.

Nem javasolt a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok.

KÖZTERÜLET

A közterületek alakításánál célszerű ügyelni a meglévő fás szárú növényállomány megőrzésére, gyarapítására. A légvezetékek helyett földkábel alkalmazása javasolt. Átjátszótorony építése nem javasolt.

KERÍTÉS

Csomád történeti részein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem javasoltak.

Természetes határ, kerítés
növényelválasztásból

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel

Áttört kerítések nádszövettel való zárása
nem ajánlott

A falszerű áttörés mentes kerítés
nem javasolt

Ajánlások | Átalakuló új településrész

MAGASSÁG

Csomád átalakuló új településrészein a családi házak magassága közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal ajánlatos épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Csomád új településrésszébe.

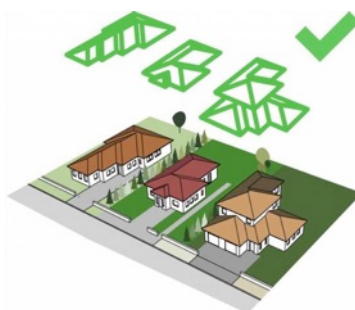
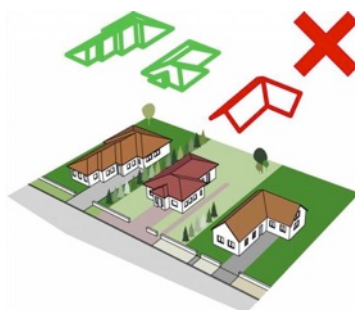

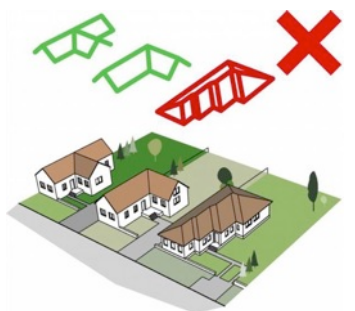
TETŐFORMA

Az új településrészen lévő családi házak tetőformája változatos. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével lehet illeszkedni. Csomádon a lapos tetős épület kialakítás is elfogadott.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy tördelt tetőformájú házakból álló utcakép úgy oda ne egyszerű nyeregtetős épület kerüljön hanem a szomszédokhoz hasonló tördelt tetőformájú.

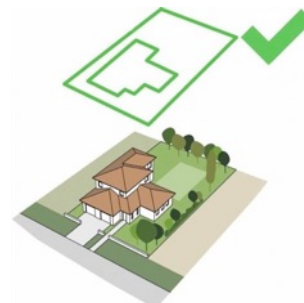
Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

TELEPÍTÉS

Az átalakuló új településrészen a családi házak telepítése szabadon álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára párhuzamos és merőleges rendszerű.

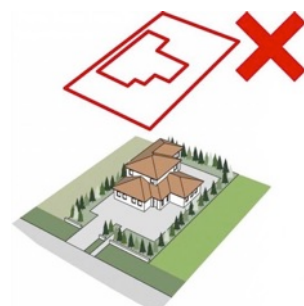
Csomád átalakuló településrészén a családi házak telepítése akkor illeszkedik környezetébe, ha az utcával, a telek utcafronti részével párhuzamos. Az épület a telek valamely részéhez közelebb épül meg, így marad mögötte hely egy védett kertrész kialakítására.

A lakóparkos településrészekben nem javasolt a házat az utca vonalától elforgatott rendszerbe telepíteni.

A telek közepére való telepítés nem ajánlott, így az épület körül csak a telek teljes körbezárásával alakítható ki védett kert, ami nem kívánatos.

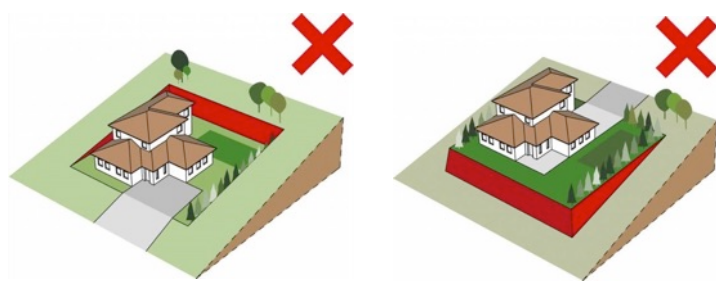
KERTEK, NÖVÉNYZET

Új kertek kialakításánál figyeljük meg az itt honos növényeket, és lehetőség szerint elsősorban ezekből választunk. Törekedünk arra, hogy a meglévő, egészséges fás szárú növényállományt megőrizzük telkünkön.

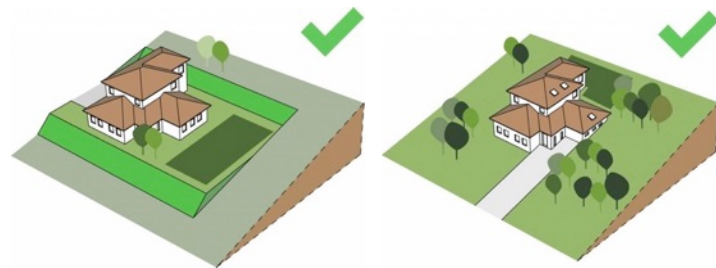
TEREPALAKÍTÁS

Csomád új településrésze dombos, ezért a családi házak építésénél lejtős telekre kell számítani. A családi házaknál a terepre illesztésénél törekedni kell a lehető legkevesebb föld megmozgatására.

Nem javasolt az épület földbevéájása, az így kialakuló mélyedésben az esővíz összegyűlik, a kert rosszul használható. Nem javasolt továbbá az épület teljes kiemelése sem, így a ház egy feltűnő platóra kerül, kiemelkedik szomszédai közül.

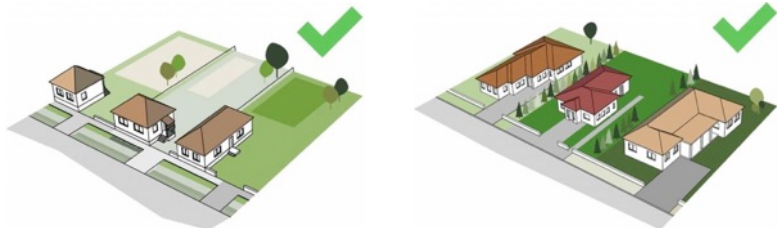
Jó megoldás a terepalakításnál a családi ház részleges bevéájása. Az így kitermelt földdel feltölthető vízszintesre a telek, kevés földet kell megmozgatni. Kiváló továbbá, ha az épület eleve terepbe illesztve épül, így kapcsolata a környezetével jó, a földmunka minimális.

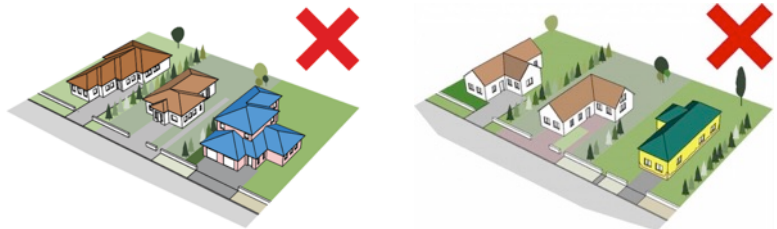
SZÍNEK

Csomád új településrészének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag és színhasználat. Igyekezzünk természetes, anyagszerű színeket alkalmazni.

Csomád átalakuló új településrészein a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott.

Nem javasolt a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok.

KERÍTÉS

Csomád átalakuló új településrészén az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem javasoltak.

Természetes határ, kerítés
növényelválasztásból

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel

Áttört kerítések nádszövettel való zárása
nem ajánlott

A falszerű, áttörés mentes kerítések
nem javasoltak

Ajánlások | Lestyina

MAGASSÁG

A Lestyina területén a szomszédos épületek magassága egymáshoz igazodik, közel azonos.

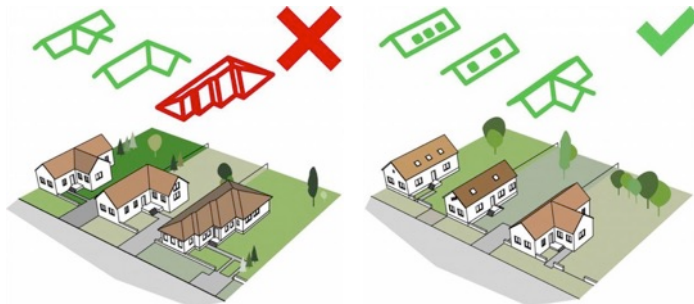
A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal javasolt épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a településrész utcaképébe

TETŐFORMA

A Lestyina területén az épületek jellemzően utcára merőleges gerincű nyeregtetővel rendelkeznek.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

TELEPÍTÉS

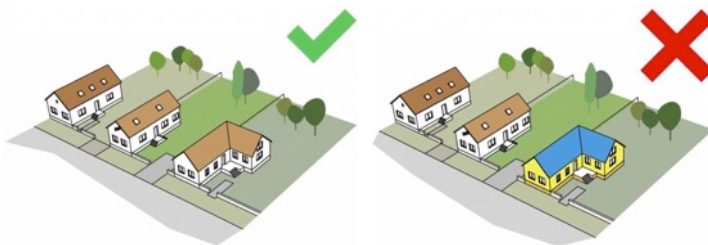
A településrészen az épületek telepítése szabadon álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcával párhuzamos és merőleges rendszerű.

Az új épületek telepítése akkor illeszkedik környezetéhez, ha az utcával, a telek utcafronti részével párhuzamos. Az épület a telekhatár valamely részéhez közelebb épüljön, így marad mögötte hely egy védett ketrész kialakítására. Nem illeszkedik a településképbbe, ha egy ház az utca vonalától elforgatott rendszerbe van telepítve. A telek közepére való telepítés szintén nem ajánlott, így az épület körül csak a telek teljes körbezárásával alakítható ki védett kert, ami nem kívánatos

SZÍNEK

Csomád ezen területének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag és színhasználat. Jellemzően a természetes anyagok és színek dominálnak: cserép tetőfedés, vakolt homlokzat, fa burkolatok ill. korlátok, kerítések. Jellemző az anyagszerű színek alkalmazása.

A településrészen a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem javasolt a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok.

KERÍTÉSEK

Csomád ezen területén az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem javasoltak.

Természetes határ, kerítés növényelválasztásból.

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel.

Áttört kerítések nádszövettel való zárása nem ajánlott.

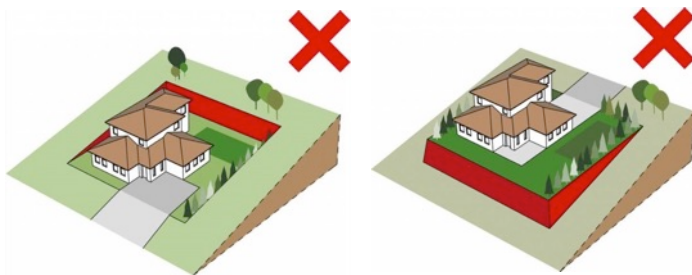
A falszerű, áttörés mentes kerítések nem javasoltak.

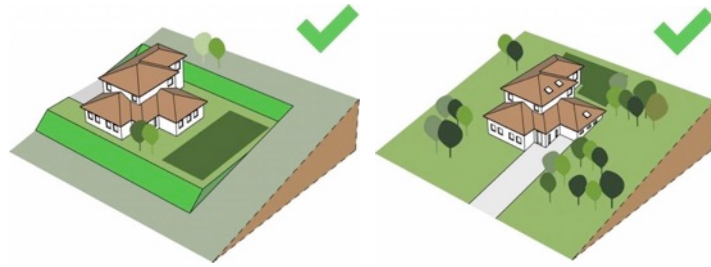
TEREPALAKÍTÁS

A Lestyina területe dombos, ezért az új épületek építésénél lejtős telekre kell számítani. A terepre illesztésnél törekedni kell a lehető legkevesebb föld megmozgatására.

Nem javasolt az épület földbevájása, az így kialakuló mélyedésben az esővíz összegyűlik, a kert rosszul használható. Nem javasolt továbbá az épület teljes kiemelése sem, így a ház egy feltűnő platóra kerül, kiemelkedik szomszédai közül.

Jó megoldás a terepalakításnál az épület részleges bevágása. Az így kitermelt földdel feltölthető vízszintesre a telek, kevés földet kell megmozgatni. Kiváló továbbá, ha az épület eleve terepbe illesztve épül, így kapcsolata a környezetével jó, a földmunka minimális.

KERTEK, NÖVÉNYZET

Új kertek kialakításánál figyeljük meg az itt honos növényeket, és lehetőség szerint ezekből válasszunk. Törekedjünk arra, hogy a meglévő, egészséges fás szárú növényállományt megőrizzük telkünkön.

Ajánlások | Külterület

MAGASSÁG

Beépítésre nem szánt területeken az épületek ajánlott legnagyobb magassága 4,5 m.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

Csomád külterületein új épületek homlokzatának kialakításánál a fa, fém, tégl, ill. a természetes anyagok használata javasolt. A színek megválasztásánál a természeti környezetbe illő természetes, anyagszerű színek ajánlottak.

MŰTÁRGYAK

Külterületen átjátszó torony építése megengedett.

Jó példák | Épületek, építészeti részletek

Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyig aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket, büszkévé tesznek minket. Egy-egy burkolat, eresz, tetőcsatlakozás, párkány részlet ilyen minőségben elkészítve díszítőelemként is működik, további, öncélú díszítés már nem kívánkozik az épületre.

ÉPÜLETEK

A modern, különleges középületek fontos hangulatteremtő elemei településünknek. Jelzik, hogy Csomád lakói haladnak a korral, szeretik és használják az újdonságokat, támogatják a megújuló generációk helyben maradását. A hagyományos és a modern ilyen együttélése teszi Csomádot élő és élhető településsé minden lakója számára.

Ezen a képen látható, hogy az egyszerű magastetős épületforma lehet nagyvonalú, modern és igényes, amellet, hogy Csomád épületeinek arányrendszerét idézi. Az alkalmazott, látható építőanyagok - vakolt, festett fal, faburkolatú oromzat az emberi munka dicséretét zengik, pozitív kisugárzásúak.

Az épületeink burkolása remek eszköz lehet a tulajdonosi önkifejezésre és egyúttal az épületek hangulatának fokozására. A jól megválasztott burkolat – mint például a fotón látható téglaburkolat – nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. Ritkábban kell karbantartani, védi falainkat a nyári túlmelegedéstől, a téli gyors lehűléstől

A régi csomádi lakóházak és középületek (iskola) jellegzetes eleme volt a tornác, gang az épület oldalán. Ez az átmeneti, „félíg kint-félíg bent” tér a fedett-nyitott teraszok élményét és használhatóságát kínálja napjainkban. Érdeemes alkalmazni, hiszen mi is lehet jobb, mint egy családi körben a teraszon elköltött vasárnapi ebéd, vagy egy baráti társaságban elfogyasztott vacsora a hozzá illő borral, beszélgetéssel...

A nemrég átadott egészségház belső kertje, fából készült belső fedett átmeneti tere is megidézi a népi tornácok hangulatát, így reflektálva a hagyományokra. Anyaghasználatában visszanyúl a természetes anyagokhoz, melyet bátran vegyít a modern kor anyagaival. A nagy üvegfelületeivel nyitottságot közvetít.

Egyszerű, utcára merőleges nyeregtető cserépfedéssel. A faburkolatú oromzat egyszerre hagyományos és modern, az ablak mérete, aránya mai, tengelyes elhelyezése a nyugodt hagyományokat élte tovább. A tetőtérbeépítések ablakait úgy érdemes kialakítani, hogy egyszerűen megépíthető, tartós műszaki megoldással a lehető legnagyobb ablakfelülethez jussunk és annak árnyékolása megoldható legyen. Az álló, szögletes, fémlemezfedésű tetőkiemelés az egyik ilyen jó megoldás.

A hagyományos utcafrontra merőleges tetőgerinc szépen belesimul környezetébe. Az arányosan kialakított homlokzat asszimetrikussága, játékos nyílásformája az utcakép különlegessége. A homlokzatot díszítő fa anyaghasználat a kerítésen visszaköszönve harmonikus látványt nyújt.

A téglák alkalmazásával hangulatot idézünk, időtálló anyagot használunk és nem csak az épület homlokzataként mutatós, hanem kerítésként alkalmazva, kovácsoltvas elemekkel elegyítve harmonikus képet ad az utcán sétálóknak. A hagyományos téglák modern anyagokkal való együttélésére sok szép példát láthatunk Csomádszerte.

UTCÁK, TEREK

A kialakult helyzethez – például járda-zöldsáv-árok-úttest arányaihoz – való alkalmazkodással egységes látványt teremthetünk. De mit tehetünk mi magunk a szép utcaképet? Mit vegyünk figyelembe, amikor lakóépületet tervezünk? Környezetünkhöz alkalmazkodni nem csak épületeinkkel tudunk, hanem az utcakertjeinkben, utak mentén alkalmazott fajokkal is. Egy-egy díszesebb utcakert, egy nyírott sövény vagy a felsővezetéket el nem érő fák – például csörgőfa, gömb juhar, vérszilva – kellemes, rendezett látványt nyújtanak. A portánk előtti terület ápolásával, dísznövények vagy jellemző gyümölcsfák telepítésével, díszes kiültetésekkel harmonikus utcaképet teremthetünk.

Ha az utcán végigsétálunk, megfigyelhetjük a jellemző beépítési módokat, amely Csomád esetében a történeti településrészen oldalhatáron álló, míg az új vagy átalakuló részeken jellemzően szabadonálló. Lakóépületeink tervezésekor alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, jellemző homlokzatmagasságokhoz, tetőformákhoz. Érdemes tekintettel lenni környezetünkre, hogy ne alakuljon ki zavaros utca- és településkép.

Csomád energiatudatos szemléletét mutatja, hogy a megújuló energiforrások helyi használata egyre jobban terjed. Az új iskola melletti napelemek bizonyítják, hogy ezen eszközök illeszkedni tudnak Csomád hangulatába, tükrözik a település polgárainak tudatosságát, a takarékoság, igényesség melletti elkötelezettségét.

KERTEK, NÖVÉNYZET

Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel; annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más-más arcát mutatja. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret. Előkertünkben, utcakertünkben dísnövényeket ültetve, azt rendszeresen ápolva értéket is közvetítünk. Általában a rejtettebb, intimebb hátsó ketrész a szemlélő előtt észrevétlen marad. Csomádon néhány utcából azonban mégis megcsodálhatjuk a rendszeresen, szeretettel gondozott hátsó kerteket, amelyek nem csak pihenésre, felüdülésre szolgálnak, hanem haszonkertként gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert szemlélő számára láthatóbb része a telken az elő- illetve oldalkert lehet, amely ilyen tekintetben nem csak védelmet, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk és nem utolsó sorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához. Érdeemes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik udvarunkat.

Az építészetben alkalmazott elvek a kertben ugyanúgy megjelennek, például arányok, tömegformálás, színek, stílusok formájában. Átgondolt növényalkalmazással nem csak kertünk szépségét élvezhetjük, hanem nyáron árnyékot biztosít, télen pedig átengedi a napfényt otthonunkba. A fajok pontos megválasztásához, kertünk tervezéséhez kérhetjük szakember segítségét.

A növények terén is beszélhetünk hagyományosan ültetett, jellegzetes, településre jellemző fajokról, Így van ez Csomádon is. Ilyenek például a vérszilva vagy a cseresznye. Ezeket a ház előtt vagy az utcakertben egyenként, de akár fasorokba ültetve is megtalálhatjuk.

KERÍTÉSEK

A régi házak részleteit öröm megfigyelni. Elődeink fa és fémmunkái csodálatosak, formakincsük időtálló, az alkalmazott anyagok szépen öregszenek.

Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyik aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, a változatosság gyönyörködtet, ezek összképének gondos kitalálása odafigyelést igényel. Ezek a részek akár sűrűbben is cserélhetők, ha a tulajdonos már mást szeretne (mégis túl élénk a szín) vagy az elérhető technika lehetővé teszi (LED-es lámpák, motoros kapu, rejtett árnyékoló).

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet tömör, ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. Minden településen vannak olyan anyagok, vagy formák amelyek rendszeresen visszatérnek. Míg a történeti településrészeken jellemzően fa vagy kovácsoltvas kerítésekkel találkozhatunk, addig az új beépítésű részeken alkalmazott megoldás a köztes elemekkel kombinált fa kerítés, melynek lábazata, tartóoszlopai rakott termésköből vagy téglából készülnek.

A kerítések kialakítása során bátran dolgozzunk a lakóépületünkénél is alkalmazott anyagokkal, színekkel: így még inkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhetünk el.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ékes példái Csomádon is jól megfigyelhetők. Ezek az átmeneti - "külső- belső" terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is mint ezt a korábban bemutatott falumúzeum is jól példázza.

A tornác kialakítására, elhelyezkedésére is számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Új épület tornáckialakításával és újszerű átgondolásával továbbvihetjük e hagyományt új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. Az eltérő karakterű településrészek nyílászáróikban is eltérő képet mutatnak, mely sajátosságok megőrzése a mi feladatunk is. A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. Az új- és átalakuló részeken hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg.

Új ház építéskor érdemes körüljárni a környéket és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

54. oldal

V1.2.

Jó példák | Sajátos építményfajták

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Az utcára kirakott hirdető táblák, cégek, reklámfelületek nagyban befolyásolják az utcaképet, ezért vállalkozóként érdemes odafigyelnünk arra, hogyan hirdetjük szolgáltatásainkat.

Igényes, nem kirívó, de jól észrevehető feliratokkal is elérhetünk figyelemfelkeltő hatást. A hirdetés lényege a tájékoztatás, ezt igyekezzünk utcaképbe illeően tenni. Egy-egy jól megválasztott háttér, logó vagy betűtípus szép új arculatot adhat a lakókörnyezetünknek is.

Impresszum

MEGBÍZÓ

Csomád Község Önkormányzata

www.csomad.hu

2161 Csomád, Kossuth L. u. 69.

Tel.: +36 28 566 511

titkarsag@csomad.hu; kapcsolat@csomad.hu

Polgármester: Klement János

Főépítész: Papp Zoltán Tamás okl. építészmérnök,
okl. városrendezési szakmérnök

KÉSZÍTETTE

Z. É. Műhely Kft.

Székhely: 3123 Cered, Vörösmarty u. 4.

Levelezési cím: 1131 Budapest Vőlegény utca 23.

Tel.: +36 20 397 0610

ze.muhely@gmail.com

Czene Éva vezető településtervező

MUNKATÁRSAK

Csanády Adél, Sörényi Zsófia, Surján Borbála,

Szepes Hajnalka, Trauer Kamilla

FOTÓK

Bujnovszky Tamás, Z. É. Műhely Kft.

FORRÁSOK

A kiadvány a Miniszterelnökség által készített minta

Településképi Arculati Kézikönyv felhasználásával készült.